

Sygn. akt III AUa 1866/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Irena Różańska-Dorosz (spr.)
Sędziowie:	SSA Stanisława Kubica SSA Ireneusz Lejczak
Protokolant:	Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 4 lutego 2014 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku G. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy

z dnia 25 czerwca 2013 r. sygn. akt VII U 518/13

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 25 czerwca 2013 r. Sąd Okręgowy w Opolu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 24 stycznia 2013 r. w ten sposób, że przyznał wnioskodawczyni G. C. prawo do wcześniejszej emerytury poczynając od dnia 16 stycznia 2012 r.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny:

W dniu 30 sierpnia 1973 r. G. C. zawarła z (...) Zakładami (...) umowę o naukę zawodu przędki. Szkolenie miało trwać 2 i pół roku, tj. do 5 stycznia 1976 r. Zgodnie z § 5 umowy po ukończeniu nauki zawodu szkolony zobowiązany jest złożyć egzamin przed komisją szkoleniowo-kwalifikacyjną. W dniu 20 maja 1975 r. wnioskodawczyni z wynikiem dobrym złożyła ww. egzamin i otrzymała zaświadczenie o odbyciu w okresie od 2 września 1973 r. do 20 czerwca 1975 r. praktycznej nauki zawodu w zawodzie przędzacz bawełny.

Zatrudnienie na stanowisku pomocnika prządki (pomoc przędzarza) wnioskodawczyni rozpoczęła od 1 lipca 1975 r. i kontynuowała je awansując, przynajmniej od marca 1986 r. na stanowisko prządki (przędzarz) do 2 lipca 1993 r. Urlop bezpłatny wnioskodawczyni miała udzielony w okresie od 20 września do 31 października 1991 r. i od 29 czerwca do 31 sierpnia 1992 r., ponadto korzystała z urlopu wychowawczego w okresach od 8 sierpnia 1978 r. do 8 stycznia 1979 r. i od 19 lutego 1981 r. do 1 marca 1983 r.

Pomocnik prządki wykonuje wszystkie prace związane z uruchomieniem i przygotowaniem maszyny przędzalniczej, w zakładach była specjalna brygada, która się tym zajmowała, na oddziale było ok. 60 maszyn przędzalniczych, pomocnik prządki, po przygotowaniu jednej maszyny, przechodził do kolejnej, na tej samej hali, przez całą zmianę. Pojęcia prządka i przędzarz są tożsame.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał odwołanie G. C. za uzasadnione. W pierwszej kolejności Sąd zaznaczył, że wykaz stanowisk w przemyśle lekkim, na którym są wykonywane prace w szczególnych warunkach, o których mowa w § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w/s wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach ujęte są w wykazie A Dział VII, będącym załącznikiem do Zarządzenia Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w/s prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego. W ust. 1 zawierającym wykaz stanowisk dot. „obróbki surowców włókienniczych i ich przędzenia” (a więc w brzmieniu załącznika A Dział VII pkt 1 powołanego wyżej rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983 r.) w pkt 9 wymieniony jest przędzarz, a w pkt 10 pomocnik w oddziale produkcyjnym. Sąd Okręgowy zwrócił przy tym uwagę, że nie chodzi tu o pomocnika na produkcji wyrobów włókienniczych, a jedynie na produkcji zajmującej się albo obróbką surowców włókienniczych albo ich przędzeniem. Wnioskodawczyni pracowała na oddziale zajmującym się przędzeniem (przędzalnia). Sąd I instancji, po dokonaniu analizy ww. stanowisk pracy doszedł do wniosku, że stanowisko pomocnika przędzarza należy zaliczyć do prac w warunkach szczególnych, bowiem warunki pracy (zagrożenie pyłami, hałasem itp.) były identyczne jak w przypadku przędzarza. Co do spełnienia przez wnioskodawczynię warunku posiadania co najmniej 15 – letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, Sąd wskazał, że w aktach osobowych wnioskodawczyni są dwa świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Wcześniejsze z 18 maja 1988 r. wskazuje, że pracę w warunkach szczególnych wnioskodawczyni wykonywała od 6 stycznia 1976 r., a drugie, z dnia 20 lipca 1993 r., że od 1 lipca 1975 r. W ocenie Sądu prawdzie odpowiada późniejsze świadectwo. Sąd ten przyjął, że pierwsze najprawdopodobniej opierało się na dacie zakończenia nauki zawodu z umowy z dnia 30 sierpnia 1973 r., przy czym G. C. skończyła wcześniej naukę zawodu, czego dowodem jest zaświadczenie z dnia 15 czerwca 1975 r. o odbyciu nauki zawodu i zdaniu egzaminu. W tych okolicznościach w ocenie Sądu Okręgowego nie było zatem przeszkód, aby od 1 lipca 1975 r. wnioskodawczyni podjęła zatrudnienie jako pomoc prządki, zwłaszcza, że w aktach osobowych brak jest informacji o przerwie w zatrudnieniu, a ze świadectwa pracy wynika wręcz ciągłość. Uwzględniając (po odjęciu urlopów bezpłatnych i wychowawczych) staż pracy w warunkach szczególnych od 1 lipca 1975 r. do 2 lipca 1993 r. wnioskodawczyni spełnia kwestionowany przez organ rentowy warunek.

Z wyrokiem tym w całości nie zgodził się organ rentowy wywodząc apelację, w której zarzucił orzeczeniu naruszenie prawa materialnego, poprzez nieprawidłowe zastosowanie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w/s wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, a także błędne ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy, a dotyczące wykonywania przez wnioskodawczynię pracy w warunkach szczególnych w spornym okresie.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie odwołania, ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy do Sądu I instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawczyni wniosła o jej oddalenie wskazując, że jej zatrudnienie w spornym okresie było pracą w warunkach szczególnych, tak jak to ustalił Sąd Okręgowy.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja organu rentowego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Wbrew pogładowi skarżącego Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych i wyczerpujących ustaleń w zakresie stanu faktycznego sprawy, a wydany przez ten Sąd wyrok odpowiada prawu. Kwestia sporna w sprawie dotyczyła udowodnienia przez wnioskodawczynię odpowiedniego stażu pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze. Za taką pracę organ rentowy nie uznał bowiem zatrudnienia G. C. w (...) Zakładach (...) od 1 lipca 1975 r. do 2 lipca 1993 r.

W tym miejscu należy wskazać, że przepis art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz. U. 2013.1440 ze zm.) pozwala kobietom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. nabyć, po osiągnięciu wieku przewidzianego, m. in. w art. 32, prawo do emerytury, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 r.) osiągnęły:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 20 lat.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Wiek emerytalny pracowników wykonujących pracę w warunkach szczególnych określa wydane na podstawie art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w/s wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 4 ze zm.). Przepis § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Rozporządzenie określa rodzaje prac wykonywanych w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze w § 4 – 15 oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. W wykazie A, dziale VII – prace w przemyśle lekkim, pod pozycją 1 wskazana jest obróbka surowców włókienniczych i ich przedzenie.

Organ rentowy nie zgadzał się przede wszystkim z twierdzeniem Sądu, że praca wnioskodawczyni na stanowisku pomocy prządki była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych, wymienioną w ww. rozporządzeniu. Słusznie jednak przyjął Sąd Okręgowy, że analiza zgromadzonego w rozpoznawanej sprawie materiału dowodowego nie pozostawia wątpliwości, że G. C. w spornym okresie wykonywała prace, uprawniające ją do przejścia na emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym. Przede wszystkim prawidłowo Sąd I instancji zwrócił uwagę, że jeżeli chodzi o przemysł lekki, to stanowiska zaliczane do tych wykonywanych w warunkach szczególnych sprecyzowane zostały w zarządzeniu resortowym, tj. zarządzeniu nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w/s prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz. U. MPChIL nr 4 z dnia 3 sierpnia 1987 r.), gdzie w wykazie A, dziale VII - prace w przemyśle lekkim, pod pozycją 1 widnieje obróbka surowców włókienniczych i ich przedzenie, w punkcie 9 wskazano przędzarza, a w punkcie 10 pomocnika na oddziale produkcyjnym. Co prawda aktualnie nie obowiązują już zarządzenia resortowe, w tym cytowane wyżej zarządzenie, niemniej jednak z faktu, że właściwy minister ustalił w podległych i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach może płynąć domniemanie faktyczne, że praca na tym stanowisku w istocie wykonywana była w takich warunkach (patrz postanowienie SN z 22 marca 2012 r., I UK 403/11, opubl. LEX 1214549). Niezależnie od tego

w ocenie Sądu Apelacyjnego nie ma większego znaczenia, czy G. C. wykonywała pracę przędzarza/przędki, czy pomocnika przędzarza/przędki, ponieważ niewątpliwie są to prace przy obróbce surowców włókienniczych i ich przędzeniu. Zatem są to prace zaliczane do szczególnych warunków. O słuszności takiej wykładni świadczą też zeznania świadków - współpracowników wnioskodawczynie, tj. R. C., B. F. i K. J., które należy uznać za wiarygodne, bowiem osoby te w sposób szczegółowy, uzupełniając się, opisują czynności wykonywane zarówno przez pomocników, jak i przędzarzy i wskazując jednakowo, że prace na tych obu stanowiskach były wykonywane w takich samych szkodliwych warunkach, a nadto pokrywają się one z wyjaśnieniami samej wnioskodawczynie.

Kolejną rzeczą, którą kwestionował skarżący, był okres wykonywania przez wnioskodawczynie pracy w (...) Zakładach (...), a konkretnie data początkowa zatrudnienia w warunkach szczególnych. I w tym względzie zarzuty organu rentowego okazały się niesłuszne, a ocena Sądu zasługiwała na pełną akceptację.

W przeciwieństwie do poglądu przyjętego przez Sąd I instancji organ rentowy uznał za bardziej wiarygodne świadectwo pracy z 18 maja 1988 r., które wskazuje, że ww. pracę wnioskodawczynie świadczyła dopiero od 6 stycznia 1976 r. Jakkolwiek rzeczywiście w aktach wnioskodawczynie znajdują się dwa świadectwa pracy, z których wynikają różne daty początkowe zatrudnienia ubezpieczonej w warunkach szczególnych, tak analiza pozostałych dokumentów dotyczących jej zatrudnienia nie pozostawia wątpliwości, że Sąd I instancji przyjął właściwie, że G. C. wykonywała prace w warunkach szczególnych już od 1 lipca 1975 r. Ze „zwykłego” świadectwa pracy wydanego w dniu 20 lipca 1993 r. wynika bowiem, że nie w 1976 r., ale już w 1975 r. wnioskodawczynie uzyskała kwalifikacje o specjalizacji przędzacz bawełny, natomiast zaświadczenie z 15 czerwca 1975 r. potwierdza, że w dniu 20 maja 1975 r. G. C. złożyła egzamin w ww. zawodzie. Dodatkowo na taki właśnie okres zatrudnienia wskazuje zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Apelacyjny uznał, że wbrew pogładowi skarżącego G. C. udowodniła co najmniej 15-letni staż pracy w warunkach szczególnych, a w konsekwencji spełniła wszystkie niezbędne warunki do przyznania spornego świadczenia.

Na marginesie jedynie zaznaczenia wymaga, chociaż kwestia ta nie ma już wpływu na ww. prawo, że wnikliwa analiza okresu zatrudnienia wnioskodawczynie w (...) Zakładach (...) i przebytych przez nią urlopów wychowawczych oraz urlopów bezpłatnych, wskazuje, że prawidłowym, udowodnionym przez ubezpieczoną okresem pracy w warunkach szczególnych, jest okres wynoszący 15 lat, 2 miesiące i 10 dni.

Z tych też względów Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., orzekł o oddaleniu apelacji organu rentowego jako bezzasadnej.

R.S.